

การศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

พิไลวรรณ ดวงทอง^{1*} ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา² และ อุดมศักดิ์ สาริบุตร³

THE STUDY AND DEVELOPMENT “PLENG KORAT” , THE BASIC LEARNING MEDIA FOR PRIMARY STUDENTS, LEVEL1

Pilaiwan Dountong^{1*} Songwut Egwutvongsa² and Udomsak Saribut³

^{1 2 3} คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

^{1 2 3} Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

*Corresponding author, E-mail address : pilaiwan@barawindsor.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ภายใต้สมมติฐานของการวิจัยคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงเพลงโคราชจำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการออกแบบจำนวน 6 คน กลุ่มที่ 3 ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่า t (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ผลประเมินงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ เพลงโคราช ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2 โดยรวมทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก (\bar{X} =4.51, SD.=0.28) ผลประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ 3 มีความเหมาะสมในระดับเห็นด้วย (\bar{X} =4.80, SD.=0.17) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพลงโคราช ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ของกลุ่มตัวอย่างที่ 4 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือ เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

คำสำคัญ : สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช ประสิทธิภาพของสื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ABSTRACT

The purpose of this research to study and development the efficiency of the basic pedagogic of “Pleng Korat” for primary school Students Level 1, and to compare the students achievement before and after learning media to developed basic pedagogic of “Pleng Korat” for primary school Students Level1. Under research hypothesis of the students achievement after learning media to developed basic pedagogic of “Pleng Korat” for primary school Students Level 1 was higher than pretest , The researchers conducted a study and analyze data from documents and field studied were used in this study. In field study, The samples in this study has classified into 4 groups: Group 1 the experienced group , which has knowledge of showing Pleng Korat 3 people, Group 2 the expert group, which has knowledge in learning media and design 6 people Group 3 teachers in department of learn media Pleng Korat in Primary school as

the Case Study School 3 people and Group 4 the Primary Students Level 1 as the Case Study Schools 45 people. The tools used in this research are questionnaires, interviews and records by using statistical data analysis, including frequency, percentage, average, standard deviation and t-test. Results of this research showed that, the assessment result the design printing media book "Pleng Korat" of group 1 and group 2 is very appropriate at a mean (\bar{x} =4.51, SD.=0.28). Results the assessment of efficiency of learning media of group 3 had suitability of agreement (\bar{x} =4.80, SD.=0.17) and the pre-test learning achievement and the post-test learning achievement of group 4 had the Means from testing after learning in the higher scores than the pre-test learning achievement with significance of 0.05. As the result, it can conclude that the teaching by using the printing media book "Pleng Korat" can support the learning of the learners in the higher level.

Keywords: Learning Media from Themes of Pleng Korat, Efficiency of Media, Learning Achievement, Primary Students in Level 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพลงพื้นบ้านมีปรากฏในทุกภาคของประเทศไทย แต่ละเพลงในแต่ละภาคจะมีทำนอง เนื้อร้อง สำเนียง ภาษา และบทกลอนแตกต่างกันไป ดังที่ ประเวศ กุมุข กล่าวไว้ว่า “ ถึงแม้ว่าแต่ละภาคจะมีภาษาพูดเป็นภาษาไทยอย่างเดียวกัน แต่ความเพี้ยนของสำเนียงถ้อยคำ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ก็มีอิทธิพลที่จะบิดผันให้ทางด้านทำนอง สำเนียงเพลง และบทกลอนผิดเพี้ยนไปตามภูมิสำเนียงนั้น ๆ ” (ประเวศ กุมุข. 2518 : 85) เพลงโคราชเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน มีลักษณะการแสดงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่นิยมแพร่หลายในเขตจังหวัดนครราชสีมา ความจริงแล้วเพลงพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมาหลายอย่าง เช่น เพลงเถิดเทิง (กลองยาว) เพลงกล่อมลูก เพลงแห่นางแมว เพลงปี่แก้ว เพลงเซ็งบั้งไฟ เพลงลากไม้ เพลงเข็ด เพลงช้าเจ้าหงส์ดลาลัย เพลงที่แสดงกันแพร่หลายมีอายุยืนยาวจนถึงปัจจุบัน คือเพลงโคราช ซึ่งเพลงโคราชสมัยก่อนเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากการแสดงมหรสพที่เป็นหัวใจของงานฉลองสมโภชใด ๆ ก็ตาม จะมีการเล่นเพลงโคราชอย่างเดียวกัน การฟังเพลงจะใช้เวลาอย่างมาก มีการใช้ถ้อยคำแสดงออกถึงไหวพริบปฏิภาณในการร้องโต้ตอบ ตั้งแต่หัวค่ำจนถึงรุ่งสว่าง ค่านิยมของผู้ฟังในยุคต่อมาเปลี่ยนไปคนในจังหวัดนครราชสีมาเสื่อมความนิยมในการฟังเพลงโคราชลงมาก ปัจจุบันกลับพบว่าเพลงโคราชนั้น ได้รับความนิยมน้อยลง อีกทั้งเริ่มสูญหายไปจากวัฒนธรรมโคราช ในขณะที่หมอลำเพลินก็มีจำนวนน้อยลง เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนไป ระบบความสัมพันธ์ของผู้คนก็เปลี่ยนไป โอกาสที่จะเล่นเพลงน้อยลงโอกาสที่จะฝึกทักษะเพื่อพัฒนาและสืบทอดเพลงโคราชนั้นก็ลดลงด้วย (ศศิธร ธัญลักษณ์ นันท์. 2540 : 40)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการทบทวนการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำหรับผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายและกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิต ที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก และพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม ความรอบรู้อย่างเท่าทัน เกิดความพร้อมทั้ง ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง การพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้กำหนดกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่น เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนสามารถนำเสนอเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนได้อย่างเหมาะสม

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช จึงได้สนใจศึกษาเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา โดยมีแนวความคิดที่จะพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพลงโคราช ซึ่งเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับศิลปะการแสดงพื้นบ้านคือเพลงโคราช เพื่อให้เยาวชนตระหนักและเห็นคุณค่า เพื่อสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านเพลงโคราช

และร่วมกันเผยแพร่ให้แก่คนรุ่นต่อไปได้สัมผัสได้รับชม และคงอยู่เป็นวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านคู่กับจังหวัดนครราชสีมา และประเทศไทยสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช
2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วิธีการดำเนินวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 อายุ 6-9 ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 7 โรงเรียนกรณีศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมด 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นคือ สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่1

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

1. แบบการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช การสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน ในเรื่อง ศิลปะพื้นบ้านเพลงโคราช โดยใช้การจดบันทึก ภาพถ่าย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐาน เพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1
2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1 โดย ประเมินผลความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา)
3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบภาพประกอบ 3 แบบ
4. แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช ที่พัฒนาขึ้นซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการประเมินและตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ และสอบถาม ด้วยการบันทึกด้วยแถบบันทึกเสียง สมุดจด การถ่ายภาพ ถ่ายวีดีโอ และการสังเกตเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่1

ภาพ 1 การลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพลงโคราช

3. วิเคราะห์รูปแบบและสร้างสื่อสื่อการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน และทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 10 คน

ภาพ 2 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลประเมินผลงานด้านการออกแบบ ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน (โรงเรียนกรณีศึกษา) คือ โรงเรียนบึงพญาปราบช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน และ โรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี ช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้ t-test for Dependent Sample นำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช โดยเริ่มจากการค้นคว้าข้อมูลด้านตำราเกี่ยวกับเพลงโคราช และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการแสดงเพลงโคราช(หมอลำ) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สรุปได้ว่าด้านเนื้อหา-ข้อมูล ควรมีการกล่าวถึงเรื่องเพลงโคราชในภาพรวม เบื้องต้นของการเรียนรู้เพลงโคราช ควรกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช รูปแบบการแสดงเพลงโคราช เนื้อหาควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และมีเค้าโครงเรื่องที่เชื่อมโยงกันดี รูปแบบประโยคควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำ กระชับเข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนการสอนเพลงโคราชและข้อมูลความต้องการสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชโดยการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษาสรุปได้ว่าสื่อการเรียนรู้เพลงโคราชมีไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราชของครูผู้สอนเพลง

ต้องการให้นำเสนอสื่อในรูปแบบของภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.67, SD. = 0.57$) เพราะสามารถช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงประเด็น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความกระชับ ชัดเจน เหมาะสมกับวัย

2. ผลการวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

จากการเก็บข้อมูลทั้งในส่วนของการวางแผนเนื้อเรื่อง และด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา ดังผลการศึกษาข้างต้นนำมาสู่การพัฒนาเป็นหนังสือเพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาโมให้หมา จากการออกแบบภาพประกอบทั้ง 3 รูปแบบ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปทำการศึกษาความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านออกแบบ ทั้ง 9 ท่าน

ภาพ 3 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาโมให้หมา รูปแบบที่ 1 (ภาพวาด พิไลวรรณ ดวงทอง)

ภาพ 4 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาโมให้หมา รูปแบบที่ 2 (ภาพวาด พิไลวรรณ ดวงทอง)

ภาพ 5 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา รูปแบบที่ 3 (ที่มา : พิไลวรรณ ดวงทอง)

ตาราง 1 แสดงลำดับรวม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รูปแบบ	ด้านสื่อ		ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ		ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร		ด้านองค์ประกอบสี		ระดับความคิดเห็น	อันดับ		
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D				
1	รูปแบบที่ 1	4.71	0.24	4.41	0.51	4.55	0.34	4.38	0.37	4.51	0.28	มากที่สุด	1
2	รูปแบบที่ 2	4.51	0.45	4.16	0.57	4.30	0.39	4.25	0.33	4.30	0.25	มาก	3
3	รูปแบบที่ 3	4.51	0.51	4.30	0.48	4.16	0.57	4.30	0.73	4.32	0.51	มาก	2

จากตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 3 รูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ 1 ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร และด้านองค์ประกอบสี ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.51$, $SD. = 0.28$) ความคิดเห็นมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 3 โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.32$, $SD. = 0.51$) และรูปแบบที่ 2 โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.30$, $SD. = 0.25$) รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้ข้อเสนอแนะ ได้ให้ปรับปรุงเรื่องเนื้อหาในบางหน้า ให้มีความกระชับ ให้คำนึงถึงความยากง่ายของคำ ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง หัวเรื่องควรเลือกใช้แบบอักษรที่มีหัวชัดเจน เพื่อฝึกให้เด็กได้จดจำการเขียนตัวอักษรไทยที่ถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กป.1-3 น่าจะใช้ตัวอักษรใหญ่กว่านี้อีก เด็กเล็กจะได้ดูสะดวก อ่านง่ายกว่านี้ การจัดวางข้อความโดยใช้พื้นที่หลังที่สบายตา เช่น สีฟ้า เพื่อให้เด็กอ่านโดยไม่เครียด สีที่ใช้กับภาพประกอบควรปรับให้โทนสีให้สอดคล้องกัน

จากผลการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ผู้วิจัยนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้ไปพัฒนา ดังนี้ (ภาพที่ 6)

ภาพ 6 สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มาที่พัฒนาขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D	ระดับความคิดเห็น
มีความเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเนื้อหาที่สอน	4.67	0.57	เหมาะสม
เนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน	4.67	0.57	เหมาะสม
มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
สามารถนำเสนอความคิดรวบยอดที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป	4.67	0.57	เหมาะสม
สื่อไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป	4.67	0.57	เหมาะสม
สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.80	0.17	เหมาะสม

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียน

กรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ความคิดเห็นในภาพรวม ระดับเหมาะสม (\bar{x} = 4.80, SD. = 0.17) กับความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา ที่ได้ศึกษาพัฒนาขึ้น

ผลการเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลองใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา กับ (โรงเรียนกรณีศึกษา) กลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลการวิเคราะห์ พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนรู้เท่ากับ 9.40 (SD. = 0.69) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้เท่ากับ 3.10 (SD. = 0.94) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังได้ทดลองใช้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t = 18.806 , Sig. = 0.00)

4. ผลวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน และหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

โดยเปรียบเทียบจากคะแนนสอบ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 45 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 3 สรุปผลการทดสอบความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	ค่า t	df	Sig
ผลการทดสอบก่อนเรียน	45	2.78	1.166	43.656	44	0.000*
ผลการทดสอบหลังเรียน	45	9.04	0.878			

* ค่า p น้อยกว่า 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผลคะแนนโดยเฉลี่ยหลังการเรียนรู้เท่ากับ 9.04 (SD. = 0.87) และผลคะแนนโดยเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้เท่ากับ 2.78 (SD. = 1.16) โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังได้รับการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t = 43.65 , Sig. = 0.00) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือเพลงโคราชการเรียนรู้เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

ภาพ 7 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 (โรงเรียนกรณีศึกษา) 3 โรงเรียน

ภาพ 8 กลุ่มตัวอย่างขณะศึกษาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง เพลงโคราช ไอ้ โอ้ ยาให้มา

ภาพ 9 กลุ่มตัวอย่างขณะวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน-หลังเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโคราช

ด้านเนื้อหา - ข้อมูล จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในเรื่องข้อมูล การเรียนรู้เพลงโคราช ควรกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเพลงโคราช รูปแบบการแสดงเพลงโคราช เนื้อหาควรมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และมีเค้าโครงเรื่องที่เชื่อมโยงกันดี รูปแบบประโยคควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำ กระชับเข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลการเรียนการสอนเพลงโคราชและข้อมูลความต้องการสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช โดยการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเพลงโคราชในระดับชั้นประถมศึกษา สรุปได้ว่าสื่อการเรียนรู้ เพลงโคราชมีไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน ความต้องการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพลงโคราชของครูผู้สอนเพลงต้องการให้นำเสนอสื่อในรูปแบบของภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูน เพราะสามารถช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นทำให้มีการรับรู้และการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการนำเสนอเนื้อหาอย่างตรงประเด็น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความกระชับ ชัดเจน เหมาะสมกับวัย และงานวิจัยของนภีศรี ศรีวัฒนทรัพย์ (2551 : 5) ที่กล่าวว่า สื่อการสอนที่มีภาพประกอบการ์ตูน ที่อธิบายผ่านตัวการ์ตูน โดยใช้ตัวแบบจากตัวการ์ตูนในการเสริมสร้างนิสัย ที่เป็นวิธีการที่ธรรมชาติที่สุด ทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ยากได้ง่ายขึ้น จดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในลักษณะที่คงทนถาวรมากขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนนี้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 สามารถสรุปเป็นแนวคิดเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 คือสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ

2. ออกแบบพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1

ในการศึกษาข้อมูลแนวทางการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้หนังสือเพลงโคราช ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาและภาษา สอดคล้องกับแนวคิดจินตนา ไบกาซูยี (2542 : 10-19) พบว่าในด้านเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา มีความเข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป ควรคำนึงถึงความยากง่ายของคำเพื่อความเหมาะสมกับวัย ด้านนำเสนอเนื้อหา มีเค้าโครงเรื่อง

เชื่อมโยงกันดี ได้ความรู้ความเข้าใจในระดับที่เหมาะสม ในด้านการใช้ภาษา ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน เหมาะสม ด้านความถูกต้องของคำตัวอักษร ควรเพิ่มเติมส่วนคำอธิบายศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาส่วนประกอบของสื่อการเรียนรู้หนังสือเพลงโคราช จากกรอบแนวคิดของเกริก ยूनพันธ์ (2543 : 35) บทบาทของภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก พบว่าภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กถือเป็นหัวใจของหนังสือ เพราะภาพประกอบจะช่วยอธิบายและเสริมสร้างเนื้อหาให้เด็กเกิดความเข้าใจ เกิดความถูกต้องอย่างชัดเจนในเรื่อง และที่สำคัญภาพประกอบจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในหนังสือเป็นอย่างมาก

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 จากกรอบแนวคิดของกาเย่ Robert M.Gagne Gagne (อ้างถึงในรศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2543 : 81- 82). ผลการประเมินงานออกแบบสื่อการเรียนรู้เพลงโคราช โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมิน 4 ด้าน ด้านสื่อ ด้านองค์ประกอบที่เป็นภาพ ด้านองค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร ด้านองค์ประกอบสี สรุปได้ว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ โดยได้ให้ปรับปรุงเรื่องเนื้อหาในบางหน้า ให้มีความกระชับ ต้องคำนึงถึงความยากง่ายของคำ ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง หัวเรื่องควรเลือกใช้แบบอักษรที่มีหัวชัดเจน เพื่อฝึกให้เด็กได้จดจำการเขียนตัวอักษรไทยที่ถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กประถม 1-3 น่าจะใช้ตัวอักษรใหญ่กว่านี้ เด็กเล็กจะได้ดูสะดวก อ่านง่ายกว่านี้ การจัดวางข้อความโดยใช้พื้นที่หลังที่สบายตา เช่น สีฟ้า เพื่อให้เด็กอ่านโดยไม่เครียด สีที่ใช้กับภาพประกอบควรปรับให้โทนสีให้สีสดกว่านี้ ที่จะนำไปใช้แล้วนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้ไปพัฒนาและสร้างต้นแบบ

3. ศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ จากกรอบทฤษฎีของ โนเอลและลีโอนาร์ด (Noel and Leonard 1962:26-28) โดยครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้เพลงโคราชระดับประถมศึกษา (โรงเรียนกรณีศึกษา) จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์ทางการสอนเพลงโคราช สรุปได้ว่า ในภาพรวมมีเหมาะสม ในเนื้อเรื่องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องของเพลงโคราชได้ดีขึ้น มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ สื่อให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมาก และเมื่อเมื่อ

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1

สรุปผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราชสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 เรื่องเพลงโคราช โอ้ โอ้ ย่าโมให้มา กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนกรณีศึกษา) พบว่าหลังจากได้รับการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้สาระพื้นฐานเพลงโคราช สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้เพลงโคราช สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สูงขึ้น โดยสอดคล้องตามแนวความคิดของ Bloom and Other (1956) (อ้างถึงในพิชิต ฤทธิจรรณู. 2551 : 31-34)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกริก ยूनพันธ์. (2543). **การออกแบบและเขียนภาพประกอบหนังสือเด็ก**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2534). **การเขียนสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). **การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2542). **เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว..
- นิรัช สุตสังข์. (2548). **การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นวลน้อย บุญวงศ์. (2539) **หลักการออกแบบ**. กรุงเทพฯ: สำนักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ปิยะวิทย์. (2540). **ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาเพลงโคราชในเพลงโคราช**. กรุงเทพฯ : ศิริอักษร.
- ประเวช กุมท. (2518). **ดนตรีสี่ภาค**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผาสุก มุทหมธธา. (2530). **การจัดทำหนังสือเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พลพิมล ศักดา. (2553). **“การศึกษาและออกแบบหนังสือการ์ตูนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการออมสำหรับเด็กปฐมวัย.”** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พิมพ์จิต สติวิทยานันท์. (2546). **การออกแบบหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมจินตนาการสำหรับเด็กพิการทางสายตา**.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2551). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : เฮาส์ออฟ เคอร์รี่มีส์.

รุ่งนภา ผลพฤษยา. (2550). **การศึกษาและออกแบบภาพประกอบหนังสือการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องของสี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2543). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ละมัย จันท. (2007). ทฤษฎีของโนแอลและลีโอนาร์ด (Noel and Leonard 1962:26-28) {Online} Available : <http://doramail.blogspot.com> (วันที่ค้นหา 15 มกราคม 2556)

วินัย รอดจ่าย. (2534). **การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ตะเกียงทอง.

ศศิธร ฉัญญลักษณ์. (2532). **วัฒนธรรมพื้นบ้านนครราชสีมา**. นครราชสีมา: โคราซอฟต์แวร์การพิมพ์.

สุกัญญา สุขฉายา. (2525). **เพลงปฏิพากย์บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

สุพักตร์ พิบูลย์. (2553). **ข้อคำนึงในการสร้างเครื่องมือประเภทมาตราประเภทค่า (Rating Scale) เพื่องานวิจัย**. กรุงเทพฯ {Online} Available : <http://www.familynetwork.or.th>. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2556.